

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek és pontosan és jutányosan közöltetik.

## Az elkésteknek még teljes számú példányt szolgálhat testvér lapjaiból mind Budapesten, mind posta útján a szerk.

**FOGLALAT.** Magyarország és Erdély. (Névmagyar. előléptetések; jász-kun-kerületi belrendezés; Budapesti napló. Törvényhatóságok: Gömör és Nyitra megyék közgyűlései; Pest, Esztergom és Sz. Fejérvár városok köréből rövid tudósítások; Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: iparegyesületi aligazgatóság; adakozások a vakok intézetére 's a Josephinum nevű árvaházra.)

Külföld. (Amerika, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Poroszország.)  
Értesítő.

### MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

Ócs. 's ap. kir. felsége Varcstyák Lipót vezetéknévén Varcstyák István és Sándor testvérekének, Deryre, Zima Iván, Béla és Ignáczenak, Telfyre, Stern Sarolta Ferenc és Lajos fiaienak, Csillagira, 's végre Scharnitzer Ignáczenak, Metszósyre változtatását kegyelmesen megengedni méltóztatott.

A nm. m. kir. udv. kincstár a bányakerületben megüritelt első bányakamrai sebészállomásra ottani második sebészt Liedl Zsigmondot, 's az ott megüresült másod bányakamrai sebész-állomásra Ohnesorg Károly királyréti kamrai sebészt érdemesült.

**JÁSZKUN BELRENDEZÉS.** Ha javítani akarunk a vult állományunk hiányain 's polgárisodásunk érdekében föllépni a cselekvés terén, szükség ismernünk a jász-kun nép belétele mult és jelen állapotát, 's mint rendezendő nép értelmi és erkölcsi erejét. Ki vaktában oldja le a látni kezdő szemérről a fényfogyó köteleket, többet árt mint használ, ki szellemi hályogot von ép szemünkre, az kiskorúságunknak örvend 's ellensége erkölcsi fejlődésünknek.

Meg vagyunk már eléggé győződve arról, hogy egyedül a belrendezés 's korszerűleg szerkesztett képviselői és igazgatási rendszer az, melly által hiszszük felvirágozandónak közéletünk parlag terét 's eloszlandónak a feltűntünk lebegő politikai ködöt. Ennek reményében gyujtsuk meg újra polgári életünk szövétnekét 's hogy megismérlhessük jelen alárendelt helyzetünket, tekintsünk kevésse a multba vissza, mellynek bükörében megkövült ész, erő 's akarat, zsidadtan, mozdulatlanul. — A lefolyt században példa nélküli fásultság 's merevség jellemző a jász-kun népet, mint megállapodás emberei a megszokott régihez forradva szerettek maradni, — ennek oka a kifejtetlen értelmi erő szűk körében rejlik, 's azon fegyelmi rendszerben, mellyből megyénk administratiója állott. — Ugyan is közéletünk hiányosan szerkesztett képviselői alapokon állván, a közigazgatás az értelmileg erősök és hatalmasok kezében levén, mi volt könnyebb, mint ezeknek a képviselőket, mellyet alap-hijányai miatt a nélkül is változtatni kellett, eredetiségéből kivetkezteni 's azt később szokás és gyakorlat útján úgy módosítani és szerkeszteni, mint azt saját nézeteik 's önhasznai igénylék.

Ez uttal nem akarom közéletünk multját rajzolni, mellyre emlékezve jobb érzeményünket a történetek emlékköde árnyazza be; elég a multból ennyi, hogy oly könyv az előtűnt, mellynek lapjain elég árnyépre akadunk, mellyekből csak tanulhatunk 's jövőre következtethetünk. Jelenben csak belrendeztetésünk szükségéről szölok 's pótlékul megyénk status quo-ja jelen állapotáról, ennek baráti és eleneiről.

Miféle elvek azok, mellyek körül jelenben megyénk kormánya forog 's melly irányban közéletünk naszádja kormányoztatik, — miután a nyilvánosság, e' hatalmasság, tényezője a polgári jóllétnek, az igazgatási programm körén kül esik, bajos meghatározni, — conservatív — kevés és sok, — szerintünk polgári szerkezetünk egy gép — mellynek mozgása előre ki van szabva 's mint Chináról írva van, mi is elmondhatnók közéletünkről, hogy az nem egyéb, mint egy mindig egy uton járó szekér, mellynek eszközei a tisztviselők. — Ha jótékonyágat vagy korszerűségeit fűrkészszük, ezek iránt méltán kételkedhetik az, ki a lefolyt országgyűlés alatt figyelemmel kísérte belrendezési mozgalmakat, 's tanítja volt a pro és contra küzdők erőlyes fölléptének: — ekkor meggyőződhetett, hogy a status-quo hivatalosai, mint megszokott jóhoz a jelenhez milly hön ragaszkodnak, mit nem követtek el, hogy veszendő reményeket életben megtarthassák! 's viszont a panaszlók, kik a szivvüriükkel ápolat belrendezést polgári hiszekegyükben igéret földének hiszik, milly hévvel és nyíltan szorgalmazák törvény útján rendszeresítésüket! — Ha a közjó 's nép

kívánata lenne az alap, mellynek építésére 's előmozdítására fordítják az illetők hivatalos buzgóságukat, hihellen hogy illy panaszok lettek volna; — bizonytal megynék belgépzetében 's egyedeiben van tehát a hiba, mellynek zárt körre csak egyedeire terjeszti jótékonyágát, míg a kívülről állókra terheit ruházza. — mintha bizony ezekhez 's néphezi közeledésök függetlenségök nimbussát beárnyékolná. Illy szerkezeti st fonákságok után milly alárendelt állapotban sinlyik képviseltetésünk, többek között nézzük meg futólag közgyűléseinket, az ottan uralkodó nyilvánosság 's vélemény szabadságot. — Ott ülnek megyénk választottai, keblöket a holtig tartó hivatal büszke tudatja dagasztja zöld asztalaiknál, hátrább, mintha rájuk szükség sem volna, a városok ugynevezett képviselői, — 's gondoljuk, hogy tanácskoznak a belrendezés jótékonyágáról, vagy inkább mélyen hallgatnak intencióra tenentes — várják az ige szózatát, melly fölbresztendi dermedt keblök alvó óriását. — A szokott tudató felolvasás 's fontoló gondolkodási percek után, nehogy a hosszas viták által a drága idő pazaroltassék, minden szóhatást előzőleg, egy hang, melly összes véleményt tolmácsol, zeng a teremben, e' vélemény határozó befolyást szokott gyakorlani az egészre. — Mintha a hallgatva ülők kebléből merítette volna népboldogító szózatát, hogy a belrendezés még időelőtti, azt csak egyes igaztók 's általok tévutra vezetett embereik viszketege ségüreti, ez uttal is e' véleménye általános köztetszést nyert, és a képviselők? kibben főkellék a hallgatni tudás, illy világos demonstratióra — ha türelmök volt eddig hallgatni, mit is tudnának mást tenni: hallgatnak e' rovatra is, — mert a hallgatásnak adója nincsen. — Ez summája a képviselők szerepének 's képviseltetésünknek, ez volt rövid pályája közgyűlésünkön a belrendezésnek, 's következtvénye egy küldöttség, melly Pozsonyban végzés szerepét, — mire későbbben láthatunkon sötét felhők jelentkeztek. — Ugyan is: az igazgatási testület kapott sebeit feledni nem tudván, egy, a tévuton járó belrendezőket jó utra térítő 's mozgalmakat nyomozó küldöttséget nevezett ki, melly ünnepléses látogatást önérdékétől is igaztva még a lefolyt országgyűlés alatt meg is tevé sorban közönséginknél. — Mellözve a remiscenciák ingerlő terét, tévpolitikája útján mit tón e' küldöttség? megyénkben, hol eddig organizált pártok nem valának, miután a belrendező legióját hivatalos szigorral fűrkészte, daczára fegyelmi rendszereinek 's tényleges demonstratióinak egy ismert pártot alakított, melly alárendelt helyzetét ismervé későbbben még nagyobb eréllyel szorgalmazta az ohajtott belrendezést.

Közéletünk illy veszélyes fordulati közt maradt el tehát mult országgyűlésről belrendeztetésünk, azóta még maiglan is a status-quo vesztég áll, mint állott egy század előtt. Az administratió tömkelegében a nép és kor kívánata tulvilági hangként sikertelen hangzik el, — mert kik megérthetnék 's orvosolhatnák polgári sebeinket, 's abnormis állapotunkon addig is, míg a törvényhozás közbeszólna, némileg könnyíthetnének, elszigetelt helyzetökben erre gondolni társadalmi bűnnek hiszik. De képtelenség is kívánunk azt, hogy e' zárt kör, midőn jelenben önhasznára szabadon működhetik, tüzhelyétől önként távozva mondjon le igényeiről, ezt tenni az érdeklőknek eszköz ágában sincs. — Biztosított jelent és tán jövőt is, mellynek jótékonyága negyedigizlen is kiterjedhet, bizonytalannal senki örömet nem cserél fel. — Mik legyenek ezen jótékony előnyök és kiváltások, mellyek hivatalnokainkat föllünkbe helyezik — egyik többek közt a holtig tartó hivataloskodás 's az ezzeljáró sokféle haszonhajtó befolyás gyakorolhatása. — Már a lefolyt országgyűlésen, midőn a jász-kun nép újszövétü képviselői 's hivatalnokai szabad választásának megállapítása tárgyaltatott, jelen vesztégő állapotunkat szivén viselő törvényhozó testület is, mint kutfőben, az örökös hivatalokban helyzék, 's ebből származtatá kiskorúságunkat 's ennek megszüntetetésétől feltételezte megyénk boldogságát. — Nagyon igaz, — ezen patriarchalis hagyomány az, melly köréből, az ezt fenntartó erő természeténél fogva kizárja az értelmi és erkölcsi fejlődést, mint rémképet számúzi a nyilvánosságot, melly eloszlatná a közéletünkre nehezült borút, — alkot és formál egy zárt kört, mellynek tagjai egymás iránt kölcsönösen levén lekötölezzék, megszoknak a közzjót 's a nép kívánatait ritkán kihallgatni vagy teljesíteni. — Ha el akarnók sorolni e-

zen zárt kör 's az igazgatási modor okozta eleven-holt közéletünk indokait, kénytelenek volnánk újra megvallani, hogy mind ezek alap-oka ismét a holtig tartó hivatal, mellynek arguszi éles szemei szükség esetében még családi ügyeinkbe is belátván, erkölcsi kénytelenségig csigázzák polgári elveink általunk leendő megtagadtatását. — Valóban! — türelmet edző fonákságok ezek, mellyekre jobb érzeményünk egy sohajban lebben le ajkainkról, — hát még azon sokféle személyes ambíció 's rejtélyes befolyások, mellyek közönségeinkben, hol ezeknek szabad tere van, oly gyakor jelenetek, — e' légy legyen megemlítettünk, városi hivatalnokaink választása körül történni szokott haszonhajtó tisztviselői befolyásokat, ezek, már elégségesek arra, hogy a nyugalmat felzavarják. Nézzük meg bár, hol állanak közönségünk és tanácsaik? van e' köztök olyan, melly kellő szilárdsággal bírván, képes lenne igazait — a város érdekeit 's mi legfőbb, önállását, az erősök ellenében férfiasan ótalmazni? — Fájdalom! pirulva kell megvallanunk, — hogy egy sincs! — mindannyi tettlen nyugalomban vesztégel, rég elveszték ök függetlenségüket, 's most csak mandatarus szerepele bírnak, 's a tisztviselői 's más mindenféle befolyások legvona ta alatt állnak. — Láthatók ezekből a jász-kun nép belétele mult és jelen állapotát, megismérlhetjük jelenték nélküli polgári életünk 's kiskorúságunk indokait, 's ezek folytán a belrendezés szükségét, — ápoljuk azért továbbra is, míg a siker bekövetkezik, rendszeresítési reményinket 's győződünk meg, hogy egyedül a belrendezés azon mező, mellyen mindnyájunk érdeke összvég. —

Egy kis-kunsági.

### BUDAPESTI NAPLÓ

Az ideai mokiállítás tán legszegényebbik az eddigieknek; közepszerű ügyességű festészet, mellynek a megaranyozott ráma tán legtöbb érdeklet 's értéket ad. Még nincs ugyan egészen a kiállítás rendezve, 's a jelesb művészek küldeményei kibontatlanok; de ha még oly jelesek leendének is, kevés méltó társ lesz a versenyre. Van azonban egyptár jeles kép, 's ezek mintegy büszkeséggel emelkednek ki a többi közül, 's valamennyi közt izlésünk szerint legszebb Zichy Mihály munkája, melly gazdagon tünteti fel nagyszerű teremtőerejét! Ez oly meglepő, annyi lélekös mérettel rajzolt mű, hogy Zichy büszkesége lehet hazájának, 's bátran mondjuk, nem sokára szélesebben hangzandik neve, mint hazánk szük határa. — Szinte foresa, hogy e' kiállításban a festészet leginkább oly tárgyak előtűntetésével foglalkozott, melly inkább gyomorra, mint lélekre hat; — látszik hogy a művészet is nagyban érve az életszükség világghires korszakát; magunkat is annyira lebűvölt egy határ szilva és barack, hogy többé már nem a lélek, hanem az étvágyra tett hatás tette kívánatossa a kép nézésit; mi ugyan részben örülnék a divatos francia iskólától eltanult hatázzámitásnak, de legjobban szeretnők, ha az illy élénk hatással az ember egyuttal jól is lakhatnók. — Aljában megjegyzendő a kiállításnál, hogy képeink a kéz ugyan sokat, de a teremtő lélek keveset dolgozott, mi oda mutat, hogy elég ember van, ki a varjút jól eltalálja, sőt a sült verebet is lerajzolja, de hogy ezt szájba tudnák röppenteni, vagy Zeuxisként a lelkelten váznon élővé teremteni, illyen ember kevés van a gátón.

Lakatos tánczművész hazánkfia jelenleg Pesten van, 's egy kis tánczos gyermek-csoport kiegészítésével foglalkozik. Ezen gyermekekkel szándéka hazánkknak legnagyobb részét beutazni, 's általok népszerűbb tánczainkat megismertetni, mi annyiból is czélszerű, mert mindenki szivesebben megtanulja azt, mit szemével előbb meglát, mint a miről csak megszabott tanulás után kap fogalmat; mert csak bajos, hogy maga kárán tanuljon valamit az ember, 's csak jobban is tetszik, a miről saját szemem után elmondhatom, hogy kappan é, vagy réce? Lakatos legközelebb szülőföldére — Kecskemétre ránduland, hol a földit mindenestre szivesen fogadják és pártolandják a derék kecskemétiak. Lakatos Szöllősy csatlakozik össze — mint mondják, — sok szerencsét a két csüggedetlennek. — Kisfaludy Károly egyik elbeszélésében számos (de nem minden) fajai vannak említve nemzeti tánczoknak — azt várnók tánczművésztinktől, hogy ezek összesze gyűjthetése, fentartása 's finomítása által közdivatúvá, európaizerívűvé tetele végett utaznák össze a két magyar hazát. Demin tánczfajainkat mind nemzeti dallaminkat avatott szellemieknek szükség öszszegyűjteni, mert ezek nemzetiségünk erekléji, 's egy illy dallam (melodia) chamounixi Linda példájára dalmú (opera) szövegben is megörökítheti nemzeti zenénket vagy egy balletben zenénket.

Sohasem hittem, hogy egy csep-vízben annyi és oly utálatos féreg csoport hemzsegen. A dunaparton tíz krajczárért nagyító üvegen egy csipetnyi sajtban akkora pár száz kukacot lát az ember, hogy két tenyérral bajos lenne egyet is betakarni. Valóban véteknék az ember önmaga ellen, ha sajnálna tíz krajczárt e' nagyszerű látványért, hol a természet legkisebb bogara akkora, mintegy két éves tinó. A viz-

tal, ki is  
Caval-  
pnek ál-  
g öröm-  
l's távol  
küldött-  
ságiko-  
multak a'  
ogók re-  
olvasha-  
z e r k e-  
utak (fő  
atyja. A'  
ett a' nép-  
genvén a'  
en meg-  
a; dörgő  
rdetöl za-  
olt a' som-  
ber, vi-  
tségénél  
hnytról  
monda ő  
g vagyok  
legalább  
éges atya  
gy egy-  
keszté be  
st. Rövid  
ágygyűlés  
et vártak  
hogy né-  
A' kor-  
lési mar-  
gyüleke-  
sülés el-  
's akép-  
yökérzik,  
ne.  
miképp ott  
ára von-  
alásit ü-  
elemmel  
és végén  
a' görög  
herezeg  
ényt ad-  
maradni,  
z másképp  
1847.  
n kapható:  
itása  
öme or-  
san lüzve  
z etése  
égek, né-  
gában. A-  
tmunkák-  
hanem e-  
bete g-  
ldsurak-  
önyv után  
, a' nélkül,  
e t e m e-  
illyenek a'  
1-3  
Kukorica  
0-25  
160-180  
196-  
200-210  
210-230  
3-  
215-  
220-225

esep esodáltra ragadja az embert; a' fának legfinomabb lyukacsai tisztán láthatókká lesznek, az emberi vérnek sajátos elhalása 's lassudat átváltozási menete ritka látvány. Ha képes bámulást okozni egy tehén, mellynek hat bornya van, úgy rendkívülbb dolog a természet legfinomabb műveit milliószor nagyítva látni, mert például egy hajszál körülbelül olyan vastag lehet, mint egy nyomórúd. Mekkora esodálkozónak, ha minden ember megíthatná a' szálkát saját szemében, midőn annak is mekkora vigyorgunk, midőn szomszédunkban a' gerendára bukkanunk.

A' nyájas olvasó szinte már megkivánná, hogy ennyi rendkívüliség után holmi korholási hisztóriával mulatozhatna; sajnáljuk, hogy ezen várakozásnak nem felelhetünk meg, mert találkozott egy publicum, melly még a' gazdaságnak is megtalálta dicséretre méltó oldalát. Ezután nehogy valamiképen bajba keveredjünk, minden g... akarám mondani, feltűnőt dicséretes oldaláról fogunk feltüntetni fő. A' Prében ebédeltünk, egy beteges ember oly vakmerő volt, hogy a' vendéglőtől szulini savanyuvizet kért, ez még hagyján, hanem még szeméremerte lobbantani a' vendéglősnek, hogy nem szulinit, hanem valóságos pesti pantsot adott neki; azonban a' vendéglős sem maradt adós a' goromba vendégnek, érthetően mondván: „ist das a' dummer Einfalt!“... ne neked göthös vendég, minek is bocsátanak holmi izellen, kedvetlen embert vendéglőbe, kimég a' szulini vizet is pesti pantsnak nézi! — 2or. A' fiatalságra nézve kevés dolog lehet oly jó hatással, mint ha pénzt reskirtgutscherekekkel eljászhajja; mi akkor legérdekesb, ha már nem narancsra, hanem csak huszasokra, sőt később öt-tíz forintos bankjegyekre megy. Itt aztán saját szemével látja a' fiatal ember a' szerencse gyalázatos játékát, 's a' miről a' tanító tíz évig fecsegett, óranegyed alatt néhány tizes bankjegyéért maga meggyőződhetik. Minden esetre dicséretet érdemel P. kávé, hogy az ifjúság számára egy illy reskirt tart, ez reggeltől estig ott ül, ki mindazon jó huszasokat, mellyeket némely láti otthon előbb a' fogához vert, most holmi keserű tapasztalásért beválogatja. A' narancs csak figúrának van ott, hogy a' ki illy drága tapasztalásban ki-melegült, hűsítőül kapjon egy illy gyümölcsöt ajándokban. Aztán minő gyakorlat van itt még az ön-legyőzésben mert valamin alkalom az a' játszásra, ugy alkalom a' nem játszásra is; 's ezen oldalról is igen dicséretes ezen hazard reskirtzás! Kérjük is a' rendőrséget, hogy minden kávéházban rendesen állítsanak fel illy hivatal, mint már évek óta áll P. kávéházban; 's bizonyosan köszönetet mondanak egykor az apák, kiknek fiaik nem lesznek kénytelenek az éj óráit bevárni, hanem még napvilágnál adnak tul a' haszontalan forintokon... így, látják önök, hogy minden dolognak van jó oldala is, csak ne resteljen az ember a' tárgy körül gondolkodni; miért is gyaláznók mi? hisz még rövidlátóknak mondatna bennünk a' világ. A' rovgatás helyett ezennel dicsérő rovatot állítunk a' feltűnőségek. Szinte sajnálni kezdjük, hogy a' kolduló kompaniát megróttuk, hisz dicséretes dolog figyelmeztetni az embereket azon mondatra, hogy a' kinek valamiből kettő van, abból adjon egyet másnak!

Tedesco zongoraművésznek remek játéka kétszer bájoló már el a' színházi közönséget; de mit használ? hisz többnyire üres a' színház, 's így minden a' pusztában hangzik el.

A' Noththeater nagyon érdekelheti nap urat, mert forró részvétélből meglehetősen részt szokott estére hagyni a' nagy piacdon, mind a' négy oldalon megkerülvén a' rettenetes fábó dé; 's mint mondják, nap ur nagyon szokott kapaszkodni a' fábó!

A' Noththeater tegnap nyitatták meg Birch-Pfeifer Karolina kisaszszonyok „Familia“jával.

Ma fog tartatni délutáni órákban a' Tomala által rendezendő harmadik népünnep a' városliget Hermine-völgyén; 's tiszta jövedelem is e' című kápolnára fog adatni. Hivatalos oklevelek mutatása szerint Tomala ezen kápolnára hasonló ünnepek rendezéséből már 2516 pft. 2 pkr. adott.

Tegnap este 7 óra tájban zivataros zápor vonult vidékünkön keresztül, melly a' budai hegyek közt mogyoró nagyságu jégdarabokat is hullatott. ☉

### TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

**GÖMÖRMEGYE.** Évnyegyed közgyűlésünket majus 31dik napján másod alispánunk nyitván meg azon jelentésével, hogy köztisztviselőinket bíró első alispánunk gyengélkedő egészsége miatt nem jelenhetett meg, főispánhelyettes ő nagys. az elnöki szék elfoglalására divatozó szokás szerinti meghívata végett 3 tagból álló küldöttséget nevezett, kiknek megbízatásukban eljárásuk után, tisztelt fő-kormányzónk az elnöki székét rövid üdvözlő beszéd kíséretében foglalá el. A' közgyűlés első 's legérdekesb tárgya lón erélyes 's hivatalabani ernyedetlen buzgalmáról minden elfogulatlan becsülő tiszteletét megnyerte m. alispánunknak a' megye belállásáról szóval elmondott eléthű jelentése, mellyben eleven színekkel rajzoló az élelmi szerek növekedő drágaságából itt ott éhenhalásban is mutatkozni kezdő nyommasztó inséget, felhíván a' rket olly intézkedésekre, mellyek az élelmi szerekkel üzérkedőknek a' megyei városok piaczaín gyakorlott lelketlen csalásaikat 's fortélyos zsarolásaikat megakadályozná. Jelenté tovább, hogy a' megye keblében szállászó katonaság élelmezésére a' kir. kincstárból utalványozott összeg épen fogyatékon lévén, miután Vay Miklós báró kir. biztos ő nnga által felolvasandó levelében utalványozott összeg nem elég, új élel-miszerek készíthetése a' katonaság ellátására a' nm. m. k. helytartó tanácsot 's tisztelt kir. bizost megkérendőnek ja-

vaslá még 8 ezer pftnak mondott célzrai utalványoztatása iránt. Az egészségi állapot helyenként szenvedő, hideglelés 's forroláz több helyen mutatkoznak, a' házi pénztár üres, a' hadi pénztárba behajtott összeg legközelebb a' kir. kerületi pénztárba szállított, az adószedések sikertelenek, mert a' szegény adózók fizetni nem képesek. — A' nemesi pénztárba nevezetesb összeg váratik a' kivett mennyiség beszédésével már is foglalkozó tisztviselőktől, errenézeve javasla: hogy a' behozandó összegből legelőbb a' házi pénztár követelése elégitessék ki. Az adóvetés alapjaul szolgáló rovatos összeírások megtételére mult közgyűlésből járásonként kiküldött biztosok foglalkozásaikban nem egyenlő elvekből indulva ki 's nem egyforma szigorral működvn, az igazságot egyformasággal ez uton nem közelítheti meg, erre nézve tehát véleményz a' 1837dik évbéli összeírás példájára egy 3 tagból alakítandó választvány kiküldetését, melly az utasítás pontjai mellett egész megyében az összeírást egyenlő szigorral teljesítse. A' rabok száma szaporodik, a' börtönök mindenütt tömők, köztük a' láb és fejdaganat 's forró láz, már is néhánynek életét oltá el. Az utak lehető gonddal javíttatnak, kielégítő eredményt azonban a' nép elszegényülése miatt nem várhatni, mert sokan marháktól váltak meg, számosan pedig élelme kereséssel foglalkozni kényszerültek. Tisztviselő ellen semmi visszaélés nem panasztatnak, hivatalos kötelességeik pontos teljesítését beadott halmaz jelentéseik tanúsítják.

Olvasott István főlg kir. helytartónak megyénk üdvözlő levelére adott tartalomdu válaszirata, hangos éljenésekben törtek ki a' rr. reményei, mellyeket a' haza legfőbb fiának erélyes nyilatkozatából merítettek. Legyen ő nemtője e' hányattot 's annyi elemmel küzdő nemzet jövendőjének 's erős karu vezére boldogításának; hogy mit dicsóított atyja az alakulás korszakában kezdett, a' hon állásának szilárdítására 's örökítésére bevégezvén, tettei a' magyar évkönyveibe örök fényrel ragyogjanak. Közméltányolórészvétellel fogadtatt fenséges Mária Dorothea özvegy főherczégnének, férje nádorunk ő fensége elhunytából keletkezett fájdalomkat kijelentő levelünkre adott válasza is. —

Alispánunk jelentése kapcsában olvastatt b. Vay Miklós kir. biztos ő nmlgának tudósító levele, mellyben e' megye értesítettik, hogy az itt szállászó katonaság élelmezésére még 4 ezer pftot utalványozhat. Tisztelt kir. biztos hozzá sürgöny útján intézendő levélben az ígért összegnek 's mennyiben még az új gabna beszerzéséhez is alispáni kiszámítás szerint még 8 ezer pft kívántatnék, ez összegnek is utalványozására megkéretni rendeltetett, egyzersmind ennek maga utján leendő kieszközlése iránt a' nm. m. kir. helytartó tanács is megkéretvén. —

Szönyegre került a' nm. m. kir. helytartó tanácsnak élelmi szükséggel küzdő adófizető lakosaink fölsegéllésőkre általunk a' só fölemelt árából kért összeg tárgyában kelt 's e' lapok 40dik számában irt közgyűlésben felolvasott intézvényére tett fölterjesztésünk folytán hozzánk intézett újabb válasza, mellyben előbbi intézvényére vonatkozólag arról értesit: hogy a' só fölemelt árából ajánlott összeg csak kölcsönképen a' rr. biztosítása mellett utalványoztat-hatik. Ennek kapcsában felolvasottat a' só fölemelt árából a' fölebb említett intézvényben utalványozott 3 ezer pftnak a' kir. sóhivatalnál kívánt fölvetelére megbízott pénztárnokunk azon jelentése, mikép az említett hivatalnál végzésünket előmutatván az abban foglalt olly értelmű kitétel miatt, „hogy a' rr. az utalványozott 3 ez. pftot a' só fölemelt árából nem kölcsönkép, de mint rendkívüli szükségökben jogosan követelhetőket fölveszik,“ azon összeget kifizetni nem akarta. A' tanácskozó rr. azonban e' tárgyban már hozott határozatukhoz hiven ragaszkodva, most sem ismerték el a' felsőbbég olly határtalan rendelkezését, hogy mit a' nemzet rendkívüli célokra és szükségekre magának törvényekben fentartott, azt most csak visszatérítés terhével nyerhessék meg elnyomorodott adófizetőiknek, — multkori felírásukban kifejtett okaik ismétlése mellett tehát felír-nak ujong 9 ezer pftnak nem kölcsönkép, de illetékesen leendő utalványoztatása iránt, készek levén inkább önérejük megfizetésével pótolni 's fedezni a' szükségét, mint világos törvényeken sarkalló jogaikat önként kockáztatni.

Az élelmi szerekkel üzérkedők fortélyos visszaéléseik ellen célszerű intézkedések tételvén, a' szolgabírói hivatal azok megtartása körüli éber őrködére utasított. Közdicséretre méltatt Sz. Gy. felsőjárásí fozszolgabírónak Rozsnyó város héti vásárin a' gabnauzerek ellen alattomos fortélyoskodásaik meghüsitása iránt tanusított erélyes föl-lépte, melly a' lelketlen nyerészkedők végtelen szomjának határt vetve, a' gabnavásárlást az üzerek körmei közül kiragadta. — A' mértékek, malomvámok szigorú figyelemben tartása is emlékeztetőleg meghagyott tisztviselőinknek. —

Alispánunk javaslatá folytában a' rovaszás 's adó tárgyainak összeírata végett 3 táblabíróbul alakított bizottság küldetett ki. Szomszéd megyék példájára a' rög-

tön ítéltetési jogért (jus starii) uton állókra, rablókra, gyujtogatókra nézve, főleg azon okbul folyamodtunk, nehogy illy hatalommal felruházott szomszéd megyék üldözése elől keblünkben találják a' gonosztevők menedéküket. — Orvosaink a' közegészség iránti szorgalmas őrködésre figyelmeztettek, oda is utasítottán, hogy a' szenvedő rabokra kívántató felügyelést gondosan teljesítsék. — A' marhahus fontjának ára 11król állomási helyeken 's városokon 12re egyébutt 10ról 11re emeltett.

Főispán helyettes ő nga mditványára fens. főlg István királyi helytartó egészségének ohajtott helyreálltával hazánkbaí visszatérése után buzgó tiszteletünk kijelentésére számos tagból álló választvány neveztetett. Az inséggel küzdők fölsegelésőkre közgyűlésileg kivett összeg még be nem hajtott részének szorgalmazása szolgabíráinknak ujong kötelességül tétellett. Valóban méltán fájhat minden jó kebelnek, ha a' tisztviselői rovatos tudósításokat át-nézve, azokban olly birtokosok neveit a' fizetni nem akarók rovatában látja, kik több ezer forint tiszta jövedelmet huznak, sőt ollyanokét is, kik roppant tőkepenzeik után rakásra gyűjték a' kamatokat, és ollyanokat, kiknek egyenes örökösök nincsenek, még is roppant jövedelmeknek csak parányi részét is sajnálják feltenni a' szükséggel küzdő emberiség oltárára. — R. L.

**VISZONT-NYILATKOZAT.** Hámos Lajos ur e' lapok 46dik számában közrebocsátott észrevételeiben neheztelni látszik 40dik számban a' nyomasztó szükség tekintetében irt közleményem miatt, azon okból; mert néhány egyedet 's nagyobb birtokost neveztem meg, mint ollyanokat, kik készpénzzel 's élelmi szerekkel áldoztak az éhező szegénység oltárára, és azért, mert azok neveinek említése nélkül általánosságban nem maradtak. Igaz! hogy Gömör rendének nagy többsége tett emberbaráti kötelességének eleget, de engedjen meg a' tisztelt ur, egész általánosságban maradni nem lehetett, mert tessék bár gondosan átnézni a' szolgabírák e' tárgyra vonatkozó tudósításait, egyedek neveit fogja találni a' segedelmet megtagadók rovatában, kiket a' sors szép birtokkal áldott meg! Az általam említettek mind ollyanok, kik birtokaránylag a' reájok esett pénzüsszeg megfizetésén fölül, szegényebb sor-su jobbágyaiknak ingyen nyújtottak tápot 's azokat időnként kenyérral 's élelmi szerekkel segítették. Hiszem, hogy többen is eselekedtek azt; de azokról tudomásom nincs, az általam nevezettek emberbaráti segélyzéseiket pedig mindennapi adatok igazolják. Azt hirdeti tisztelt H. L. ur, hogy találatnak a' megemlítettek kivül is, kik a' eselekvési téren talán amazoknál többel is áldoztak 's különösen a' vasgyári birtokosok sok ezer lakost évenkénti kereset-módnyújtás 's élelme drágaság miatt bérök nagybobbítása által, kiragadtak az éhenhalás markából. Engedjen meg H. L. ur itt ugy látszik pro domo sua szólott! Tagadom azt, hogy az általam említettek kivül léteznének egyedek, kik az emberiség ügyében nagyobb áldozatokat nyújtottak volna. Mi a' vasgyári birtokosokat illeti, hála nekik az ipar és szorgalom nevében törekvésükért; de biz ez egy kis önérdékkel van kapcsolatban, mert midőn a' vas ára emelkedik, könnyű sőt szükség növelni a' munkások bérét, mert éhezők ereje nem lesz a' vasgyári munkákra, pedig mennél kevesebb vasat fog készíteni a' gyár, annál kevesebb lesz a' gyártulajdonos haszna, 's mennél több kéz dolgozik, annál inkább szaporodik a' jövedelem. Nem szóltam én haladásról, nem a' hon java iránti buzgalmáról, ezek távol állnak az általam felállított segélyzési kérdéstől, nem kell össze-zavarni a' szerepeket, mert a' zavarból Ezóp mesés egere fog előállni. Tisztelem én mind azokat, kik a' szegénység oltárára tehetségökhöz mért áldozatokkal járultak, köszönet nekik az emberiség nevében, örömet lennék e' tekintetben általánosság embere, de engedjen meg tisztelt ur, midőn a' szolgabírói tudósításokban sok tehetősb birtokos neveit szemlélttem a' fizetni nem akarók rovatában, azokra általánosságot nem terjeszthettem. R e n d e s l e v e l e z ő.

**NYITRAMEGYÉNEK** június 14kén évnyegyed közgyűlése volt főispáni elnöklet alatt. Ezen közgyűlés az ezelőtt három évvel alakult tisztikarra nézve utolsónak tekintetett 's ezért tisztújításra készülő közgyűlésnek is mondat-hatik, habár ezen készülétek a' nyilván napvilágánál nem igen valának láthatók. Az elnöki megnyitó beszéd után István kir. helytartó 's M. Dorothea özvegy nádornó ő fenségeik válaszelei olvastattak a' rendek nevében hozzá-jok intézett részvét-tanusító feliratokra; melly válaszkok lelkesedéssel fogadván egész tartalmokban jegyzőkönyvbe rendeltük igtatni. Majd olvastatt a' nm. helytartó tanács azon intézvénye, mellyben a' gabnakereskedők, vagy helyesebben mondva a' gabnával üzérkedők 's uszorászkodók fékezése hagyatik meg a' rendeknek. A' megye tekintetbe véve e' mostoha évszak kevésbbé megnyugtató kilátást, ezen intézvényenél fogva határozta: hogy valahol csak olly gabnauzerekre az uráskodás büne valósulni fog, azoknak a' vetésre, vagy szemes gabonára is adott pénzök az adó

közönség által nem fog megfizettetni. Ez ugyan ad rem történt, 's igazi argumentum ad hominem, de mégis azon faj, mely embertársinak könyveire építi saját emelkedése bálványát, fog találni utat és módot ezen határozat kijátszására is 's azért czélszerű intézkedés lenne, ha a' helyhatóságok egyenesen büntetőleg lépnének fel.

Majd az időközben érkezett megyei körlevelek vétetek tárgyalás alá; ezek közt Hevesmegyeé, melyben a' pártai események folytán kinevezett bizottságból támadt sérelmének pártolására hiva fel megyénk rendeit — közrészvételre talált. Egy megyei hatóság mindig (?) elég a' keblében történt kihágások fékezésére; hova jutnánk végre is, ha minden apró bünténynek megvizsgálására 's elítélésére bizottságok rendeltetnek ki? ilyenek mintegy tettel mutatják azt, hogy a' megyék kiesetek szabályos állapotukból, mi pedig nem a' legkedvezőbb eredmény lenne. A' közgyűlés tehát pártolja Hevesmegye levelét. Ellenben Borsodmegyének a' nádorválasztást 's Ugocsának a' Pesten állítandó ipar- és özműtani intézetek egyesítését 's dícsőült József nádorunk emlékére leendő felállítását indítványozó, 's illető leveleik bővebb használat végett az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választványhoz tettek át. Másféleképpen intézkedett a' közgyűlés Marosszék leveléről, mely a' részkebeli megyék viszályos kapcsolási sürgetésével felhagyni 's e' helyett az összes Erdélyielyi egyesülést javasolja; mert igaz ugyan hogy törvényink szinte ohajtják, nemzeti érdekeink pedig követelik, hogy a' multak viszályiban egymástól elszakadt két testvér ország egyesüljön 's ezt Nyitra megye rendeit az országgyűlésen már hozott határozatunknál fogva is sürgetendik, de ezen alapuló jó remény fejében nem mondhatunk le arról, mihez törvényes igazak vannak; mirevalók akkor a' törvények, ha azokat kény-kedvünkre teljesítetlen hagyunk lehet és szabad. Az Erdélyielyi unio tehát pártolattik, de azért a' részkebeli tetteges bekebelesítése sürgetésével a' rendek fel nem hagyandak; 's így elfogadják ugyan a' reménybeli holnapi tűzöket, de azért a' mai bizonyos verebet esere fejében könnyelműleg nem lökik oda.

Temesvár sz. kir. város is megkeresé a' közgyűlést a' városok coordinatiója tárgyában; avatott tollal szerkesztett felszólalása elolvastatott 's a' rendek által hűdegen közönyvel tudomásul vétetett. Ez nincs rendén. Mert vagy úgy gondolkoznak Nyitrában a' városi rendezés kérdésében, mint a' temesvári polgárok, vagy másként; ha igen, akkor ki kell vala határozottan mondani: hogy kívánatok jogszerű, elveink 's nézeteinkkel egyezők, tehát pártolni fogjuk; ha pedig nézeteinkkel ellentézők azok, akkor szinte szükség van elmltni a' motívumot, miért nem járulunk pártoláshoz; a' pusztá tudomásul vétel ma már többnyire közönyőség v. semlegesség tanujele. Nálunk okkal ok állhat szemben. Az sem elég, hogy Nyitrában a' városi kérdésre nézve már határozatok: ezt sokszor és sokan tevék, 's a' dolog in fine finali mégis másként juttat végre, mint a' hogy nagy bölcsen elhatározottat. A' városok coordinatiója politikai zavaraink között igen érdekes kérdés; a' haladó párt maga két részre osztott nézeteiben e' tárgyra vonatkozólag, egyik megadja a' tizenhat voksot rendezés nélkül, a' másik szólni sem akar a' voks-megadásról másként, csak mint a' szentesítés sine qua nonjáról. Könnyű következtetni, melyik vélekedik kedvezőbbben alkotványos életünkre nézve, de könnyű megjósolni azt is, hogy az olyan tudomásul veszzük-féle határozatokkal melyik fog diadalhoz jutni. Azért hazánk negyedik rendének 's az összes országoknak érdekében cselekszik a' hatóság — ha e' kérdésben annyiszor mennyiszor világosan nyilatkozik.

Ezen levelek tárgyalása után olvastatott az inségügyben felső vidékekre kiküldött kir. biztos irata a' megyéhez, melyben tudatja a' rendekkel, hogy a' népség tárgyában legfelsőbb helyre terjesztett feliratukra ő felsége 22 ezer pftot ajánl a' megye adózáji által visszafizetendő; 's ez ajánlat különösen a' katonatartásra fordítandó, mint melyet tovább élelmezni a' nyitrai nép a' felirás szavai szerint nem képes. A' rendek örvendve fogadják vala ezen ajánlatot, ha az nem mint kölcsön nyújtatik, 's nem épen a' katonatartás eszközölhetése végett; de így azt el nem fogadhatónak akarják tekinteni, sikerült azonban a' másod alispánnak oda egyeztetni a' véleményeket, miszerint ezen kölcsön a' nép mostani nyomorán sokat segitend, mit azonban a' következő termékenyebb esztendőben részleges (partialis) kivétel után visszatérítend a' nélkül, hogy az ellen — mint nyomasztó teher ellen oka lenne panaszkodni. Másod-alispán ex professo jó optimista; nagy jártassággal bír az adó-kivételben; azt azonban nehéz hinni, hogy a' nyitrai adózó közönség 22 ezer forintot csak úgy könnyen legkisebb megerőtetés nélkül megtéríthetne még akkor is, midőn egy szem búzája majd 40 — 50net fog fizetni. A' paraszt erszényében is három krajczár egy garas, mint a' nemesében, de kissé tulvitte indítványozó másod alispán okoskodása fonalat, mit azonban

a' rendek akarva is nem is végre elfogadtak, mert — következett a' tisztujtás, feltámadási vagy temetkezési ünnepe annyi remény és számításnak. A' tisztujtás ugyanazon hó 22én példás renddel megis tartott; ő exelja az elnök alig győzte az enuciatiót, soha könnyebben még ily alkotványos ünnepen nem esett keresztül; csupa marady-akból áll a' megújított tisztikar. Nem rendes levelez ő.

**KÖVÁRVIDÉK.** NSomkút június 24kén 1847. Mult alkalommal követválasztási közgyűlésünk eredmény nélkül eloszlattatván ezer kétség támadt lelkünkben; a' jövő titokteljes képe még sejtetni sem engedé kimenetét ügyünknek, minden, a' mi körül gondolatunkat összpontosított, azon ohajtás vala: mikép a' dolgok fejleményét a' kibékítés szelleme vezérelje, — ez volt egyedül a' jobbik kívánata 's ez nagyrészt úgy, mint biztos számításon alapított reményeink, teljesültek. Megelőzőleg főkapitányhelyettesünk jökor megérkezett megyénkbe magával hozá erdélyi gör. egyesült püspök ő mélt. a' megyeibeli egyházi személyekhez küldött körlevelét, melyet is a' kir. főkörmányszék utasítása következtében a' nevezett egyház személyéhez intézett. Pásztori szelidséggel 's ritka kitünő békeszeretettel vannak e' sorok írva, hol nemcsak politikai állása nemességünknek, a' vele összekött tekintélyes befolyás, mint a' nemesi jogok főtenyezője valának kiemelve, melyet megérdemelni csak rend és jogtisztélet mellett lehet, hanem egyszersmind felünő színekkel lón ezen főpásztori levélben fölfogva azon erkölcsi romlás, mely kivált itallali vesztegetés által egyesekre 's ezek által a' köztársaságra hárulnak. Az ily értelemben köröztetendő főpásztori minő levél kihirdetésekor a' mgos főkapitányi helyettes urtól járasonként küldöttség nevezetett, kik a' nemességnek kötelesek valának megfajteni, mikép a' mult alkalomkor történt zavarok következtében eloszlott követválasztási közgyűlés koránsem azon indokból történt, mintha a' kormányzó helyettes a' nemesség jogait csonkítani, vagy pedig őket jogaik élvezésétől elzárni akarta volna, hanem csupán a' rend-fentartásért. — Mind ezt pártatlan szelidséggel hallgatá a' nép, tisztelettel fogadván az intést, a' mennyiben az némi tekintetben rá alkalmazható vala, — mert meg kell vallani őszintén: hogy sem vesztegetés, sem pedig italás általi tértigetése a' népek nem volt oly botrányos alakban, mint azt sokan felhevült képzeletökben magok elé állíták, példa erre azon nyugalom, mellyel eltávoztak, sokan fájdalom! nem is tudván azt, miért voltak ott 's mit végeztek érdemleg. — Ezen előzvények után földerült, vagy physikailag véve fölborult reánk a' követválasztási időpont. (Épen gyűlésünk kezdetén a' rémitő jégeső néhány neveztesb falunk határát semmivé tevén — nyomort és inséget hagyva a' most is szűkölködő több családnak, melyek egy jobb jövendő reményeitől is megfosztatvák.)

Elnök főkapitányi helyettes ő nsga egykedvűen jelentvén: hogy a' mult közgyűlést, mely követválasztásra volt kijelelve, a' történt esendhábóritás miatt eloszlattván, ezen ténnyről a' kir. főkörmányszéknek tett jelentése nyomán egy a' jegyzői karnak fölvilágosítást végett ányújtott kegyes rendelethe érkezett, melly fölvilágosítván: komolyan roszszaltatik a' tanácskozási rend azon abnormis állapota, mely miatt a' választó gyűlés foganatlanná vált, tudtával adván a' ns rdeknek, hogy a' történt kihágások megvizsgálására b. Bornem isza Janos k. kormányzék tanácsos biztosul ki van nevezve. — A' határozat ezen leiratra csekély vitalkozás után lón: mikép ez intézvény érdemleges tárgyalásába k. biztos ő nsga kijövetelég nem bocsátkozván, tudomásul szolgál. — Ezek után a' m. főkapitányi helyettes a' választást tüzven szönyegre 's főkép a' törvény iránti tiszteletre intve a' rkkét szavazatszedő bizottságot nevezett, — leginkább a' szomszéd Szathmár és B. Szolnok megyékből jelen volt 's igen szívesen látott vendégink közül. Szavazás lefolyta után a' bizottság a' választás eredményéről szóló irományt a' kormányzó helyettesnek átadta 's az napra bezárván a' gyűlést másnap a' többséget a' rendekkel közlendőnek nyilatkoztatta. —

A' rosz idő ellenére szép számmal összegyűlt nemesség csaknem összes szavazata ugyanazon egyedet érdemesítvén követeknek, kik mult közgyűléskor is az úgy nevezett ellenzéki jelöltek valának; Pap József tiszti ügyvéd, és Buda Sándor tb. mind ketten 1500on fölül levő szavazattal követeknek hirdettek. — Másik részről legtöbb szavazatot kapott egyed szám szerint csak hét szavazatra méltattatott, — e' szerint a' választási többség két kathol. egyedet emelvén követnek, a' mgos administrator ur ez ellen, mint a' törvény igényeinek meg nem felelő határozat ellen ünnepléses ovást jelentett, mely is más nap beadatván egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iratott. Sem zaj, sem tanácskozási rendbontás, sem megvesztegetési bűn ez uttal nem terhele senkit, mert minden a' legnagyobb csendben végződött, — és így teljesültek előre sejtett 's jóslat kimondott nézetink, miszerint a' viszálykodás daemona körünkben kiköltözve békeszellel fog eláradni köztünk, mely-

nek áldáshozó védelme alatt egyesülten törekvünk megyénk méltóságát tartantani, egyesülve a' józanhaladás zászlója alatt, vezérünk legyen azon nagyszerű egyesülésben is, minél megyénk, ha Isten is úgy akarja, előposta lend. — Áttértek a' k. Rendek a' rendszeres országos bizottságok némi munkálatai tárgyalására, — ezek az adó 's katonai élelmezés, ujonczállítás, 's a' több. — A' két első tárgyra, mult közgyűlésen hozott határozatok érvényesítették, az utóbbiakra az országos rendszeres bizottság munkálata csekély módosítással fogadtatván el utasításul adatott.

Eltűnven a' tanácskozások köréből e' komoly kérdések; egyik fiatal 's jeles szónokunk m. Teleki Sándor gróf figyelemre hívá föl a' rkkét és fájdalmas hangokon panaszla az örökkévalóság azon kérelhetetlen határozatát, mely szerint, kit annyira tisztelt és szeretett a' magyar nép, kinek nevével 's befolyásával a' béke üdvös szárnyai alatt nemzeti önérzetre ébredtünk, ki korunkra örök időig fennmaradó történelmi fényt árasztott, a' felejtethetlen nádor nincs többé. Le valánk veretve a' súlyos veszteség érzetén, komoly méltóság boronga minden arczon és minden gondolat egyetlen egyet képzelt, mint példányképet maga előtt, ki képes lenne némely sajjó sebre irt hozni, 's épen midőn e' gondolatokat oly epedve tovább fűznök, ugyanazon szónok fölébreszte lelkeinkben a' reményszikrát, mellynek fényinél szerencés révpártra jutandunk — elbeszélte fölséges királyunk kegyes rendeletét, mely István főhget kir. helytartóvá kinevezé, indítványozván: mikép a' kir. helytartót egy Debreczenbe küldendő fényes küldöttség e' ns. vidék nevében üdvözölje. Ósztatlan öröm követé e' korszerű indítványt. Elnémult minden pártnézet, összeolvadtak a' gondolatok egyetlenegy megállapodási pontra. A' főkapitányi helyettes vezérnek ajánkozván fényes küldöttséget nevezett ki, tisztében annak idején eljárándót. Nekünk pedig, kik jó eredményekkel kísértendjük a' dolog folyását, legyen szabad reméllenünk, hogy ez által a' testvér Magyarhon, mely testvéreleg fölélt, figyelmét magunkra vonva, — kibontakozandunk nem sokára ezen kétes helyzetből, mely tizenegy év óta annyi meghiusult remény után végre valósággal vigasztaland meg. r. l.

**PEST.** „Visztaapillatás a' közegészségi állapot — 's betegápolásra Pesten“ czim alatt a' pesti német lap egy cikket közöl, mellynek rövid megismertetését némileg érdekesnek tartók. Az uralkodó epemirigy ideje óta — mond közöl — nem egyhamar ejtetett a' közönség nagyobb aggodalomba, mint az idén kifejtett pusztító hagymáz által. Ezen nyavalya buja tápanyagot nyert a' nagyszámu szegények 's betegekben, kik csoportosan sereglenek fővárosunkba menedéket, élelmet, ruházatot és gyógyítást szerzendők. A' haza majd minden vidékin roszszul sikerült aratás, a' hideg évszak 's munkahiány a' jelentkező szükséglet mindig nagyobb fokra lépteté. Kiaszott sárgás arcokat lehet látni szerte az utcákon, kik a' betegség és nyomor legijesztőbb vázait mutogaták. A' rendkívüli természeti erredvények folytán fejlenek ki a' betegségi fajok is, mellyek annál pusztítóbbak, minél kevésbbé van hatalmunkban a' rosznak forrását bedugnunk, és minél mélyebben rejlenek az azokat előidéző okok. Ezen indokok egyesültenek a' kifejtett hagymáznak minél tágasb tért 's minél tartósabb uralgást biztosítani, miket egyébiránt elháríthatni emberi erőn fölüli volt. A' városi helyhatóság példás buzgósággal sietett minden terhelőt élelbe léptetni, hogy az inséget enyhítse, a' szegényeket táplálhassa 's a' betegek illő ápolatásban részesüljenek; 's ezen nemes buzgalomnak sikerült is sok kétségbeesett arczról letörlni a' szenvedés könyviit, nyújtván az inségeskedőknek részint közvetlen segélyt, részint alkalmat kenyér-érdemeltetésre.

Tekintve azonban a' haza minden részeiből városunkba történt néptöndulást — hogy az általános kívánatnak a' fővárosi helyhatóság eleget nem tehetett, az önként következik; így a' betegek száma napról napra szaporodott elannyira, hogy a' város egyetlen kórháza, mellybe az ország minden tájról ide szakadt betegek fölvetelre számíthatnak, többé nem volt képes az oda sovárgók nagy sokaságát befogadni. Ez uton a' nyavalya mind inkább elhatalmazott; a' kórházban szolgálattevő személyzet 's a' gyógyítással foglalkozott orvosok naponként nagyobb veszélyektől láták magukat környezve. Ily körülmények áldozataként esett el a' Rókus-kórház igazgatója dr Piskovits eszelekvőségre termelt férfini koránan teljében; a' szolgálattevő személyzetből tizenheten oly veszélyes betegek voltak, hogy felgyógyulásukat ki sem reméllé, többen el is temettek. — Néhány ifjuságok virájában álló orvosgyakornok és segédek szinte berántatának az irtak veszélybe 's voltak, kik hivatalbeli nehéz kötelességüknek reményteljes éltöket vivék áldozatul.

Ennyire aggasztók és rémitők voltak a' körülmények akkor, midőn elhunyt dr Piskovits után a' kóroda ideiglenes igazgatását dícséretes buzgalom 's ügyszeretettel dr F l o r

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

LX. Országos ülés jun 17én. (Az örökvaltság feletti tanácskozás folytatása.)

átvevé, kinek — közlő szerint — leginkább tulajdonítható, hogy a nagyban csapongó hagymáz a nevezett kórintézetben még több áldozatot nem ragadott el. — Daczára annak, hogy legtöbb beteg éhség miatt elerőtlenülve, nyavalya által megsemmisítve, és sok halva hozatott az intézetbe: azért a halomás véve a könyörtelen viszonyokat — épen olly rendkívül nagyra nem mondható. Ez olly eredvény, minővel a bécsi kórintézet sem dicsekedhetik azon időről, holott az császári bőkezűséggel gyámolították, míg a pesti Rókus-intézet privat tulajdonuk a pesti polgároknak s e tényleg fődízhető fel annak oka is, miért volt az intézet képtelen a városba tódult ózszes betegek kellő ápolatásáról gondoskodni. A már tul élt szomorú időkét és tapasztalatokat figyelembe véve mikivánatosb sem merülhet fel az emberszeretet javaslatai közt, mint egy — országos költségen Pesten építendő közbeteg-ápoló; mert a mostani intézet — miként közelebb történt — nem lévén képes a rendkívüli számban felé seregülő betegeket ápoló falai közé fogadni — kénytelen volt a hatóság mellék-kórintézeteket — vagy fából rögtönzött ápolókat állítani, vagy ollyanokká átalakítani; mi ugyan nyár idején megeshetik, de télen át létesíthetlen.

Pest város kir. biztosa nm. Almásy Móricz gróf illy aggályos időben a legezészerűbb intézkedések életbe léptetését sürgeté, mik által a szükség lehetőleg enyhíthessék; a betegek névze, kik már megtelt kórodákba föl nem vethetők — egy alkalmas hely megszerzését sietteté; mert ha az egészséges szükségét szenved, ez ereje birtokában levén mindig képes munka által legfőbb baján segíteni, de a beteg ellenkező állapotában méltó a közkönyörületre — embertársai közsegítésére. Közlő nem hagyhatja e helyen említetlenül Stahly dr kir. tan. s országos főorvos ama czélszerű javaslatit, mellyeket ő a helyt. tanácsnál az egészségi állapotra nézve előterjesztvén, onnan — mint kormányi parancs küldetett meg a helyhatóságoknak foganatosítás végett s mellyek nagyobb része sikeres eredménnyel már foganatba is vétetett.

Közlő befejezésül a virágzásához közlő Pesthez fordul, mellynek kiterjedése, értelmisége s gazdagsága emelkedésben van, gazdag az eszközökben, de gazdag a jó akarat s emberszeretethben is. Nehéznek, majd elviselhetlennek mondja azon közadózási sulyt, melly e városra rovatott, azonban örökösök a vidéke fölött s nagyszerű jövőnek mosolyg elibe; szép hit s elragadó biztatás. A remény minden esetre jutalmazó illy körülmények közt; mi azonban szeretnők, ha a közlő ne a geniuszban, hanem magában az ifju Pestben keresné az erőt, melly jelenét széppé, jutalmazóvá s jövőjét nagyszerű s hatalmassá teremtheti. — Erős létre csak az számíthat, ki saját erejére támaszkodik s ebben találja az örökösök geniuszát; minden, — mi ezen kívül s e nélkül jó — alamizna, vagy hitelezés, mellyeknek jövője ránk nézve nagyszerű és kedvező nem lehet. Magunk segítségünk magunkon s ekkor Isten is segítend rajtunk.

**SZÉKES FEJÉRVÁR** jul. 4kén. A közelebbi mult hónapban tartott gyakori eszések jutalmazóbb aratásra nyitának kilátást, minek az élelmiekre nézve azon jó kilátása lett, hogy, habár lassan, de a túlzólag felcsigázott ár még is csökkent. Örvedetes jelezet az is, hogy a burgonyában semmi nyoma nem látszik a betegségeknek. A legközelebbi hetivásáron a buza mérőjét 12 vfrton fizették, de ez csak egyszer történt, minthogy az utána következők már 21 forintig szökent, azonban ennél drágábbban nem kelhetett el. Panaszlólág említtetnek a gyakori bukások is, melly szerencsétlenség különösen a megtelepült idegeneket sújtja; valamint jellemzőleg említtetik, hogy a közelebbi vásár ideje alatt egy m a g y a r színész társaság magát Székes-Fejérvárott nem tarthatá fen, habár elismert valóság, hogy Székes-Fejérvár város lakosinak legnagyobb része magyar elemből áll. Ezen körülmény folytán a pesti lap fejérvári levelezője rendkívül sopánykodik: hogy a leégett pesti német pad színészei nem röpültek és városunkba s nem üték fel tanjájakat a város kellő közepén, mit ha tesznek, eddig legalább is fél Székes-Fejérvár tós gyökeres magyar embere Butterbroddal hizlalná magát s a Noththeater számára decoratiókat rajzolna. — Némelly urak legjobb akarat mellett sem tudnak izgatni, mert szerfölött ószinték! ?

**ESZTERGAM** környékén már aratnak, a gabna jól fizet. Sokan már részét kicsépelelték és megöröltették a termésnek s ok az idej buza kenyeret is eszik s az igen jó izünek mondják. — A székes vári főtemplom szentélye már ványozó, mozaik és fresco festő külföldi művészek által 3 év alatt készszé fog varázsolatni; a főoltárképet, — melly a világ legnagyobb festszűz Mária menybemenetelét ábrázolanda, mellyen a Boldogaszony alakja 8' magas leend. Casagrande velencei szobrász az idén 4 evangélista óriási szobrárt 23' magaságú a kup körül állítá fel. — A képezésében, melly szép hírnek örvend, július 23kán leszen a nyilvános próbatét. —

Kolozsm. e. k. Némelly szónokok az ósiség fentartását szembe tették fogaraszv. azon indítványával, miszerint az örökvaltságdíj fejében fizetendő pénzösszegeket a megváltott birtokok öröklési természetéhez képest kellene kezelni. Szóló szerint, ha a jószágért adott pénz megtartja a föld természetét, ez nem az ósiség eltörlésére van intézve, sőt épen ellenkezőleg az ósiség fentartását foglalja magában. Egy t. szónok azt mondta: ne szóljunk az örökvaltsághoz, míg az ósiség nincs eltörölve; és ugyanazon sz. az ósiséget fentartani kívánván, üdvös létéről hosszas beszédet mondott. Ez annyit tesz: halaszszuk el az örökvaltságot, míg az ósiséget eltöröljük, az ósiséget ne töröljük el, tehát halaszszuk el az örökvaltságot is örökre. Más két szónok azt állította: nem adhatunk több jogot a parasztnak, mint mennyivel a nemes ember bír. Ez állításra szónok azt feleli, miszerint az urbéres azon földet, melly kezén van, más joggal bírja, mint földesur ha ugyanazon földet bírná; mert ettől egy más földesur, ha joga van hozzá, viszszaválhatja, ellenben ha urbéres bírja, telkéből kitenni nem lehet, csupán az uri tartozást követelheti tőle. Tehát egészen különböző a viszony földesur és urbéres, megint földesur és földesur között. Volt még említés az örökös tartományokból idézett hasonlatosságról, miként törvényünk van, hogy hazánkat ad normam aliarum provinciarum nem lehet kormányozni. Ugy véli sz. senki illy szempontból hazánkat az ör. tartományokhoz hasonlítani nem akarta, csupán adatot kívántak felhozni, mikép a felsőbb kormány nézetével megegyezik az örökvaltság.

Egy gr. kh. A fenforgó tárgy körül igen nagy fontosságú alkotmányos elvek voltak megpendítve: felhozták jelesen az ósiség eltörlését. Az ósiség fentartása melletti czifra szónoklatok igen nagyon hasonlítanak azon cselekvésmódhoz, melly szerint némelly házaknál az ősekről maradt sujtásos, de már divatból kiment köntösöket mindegyre kiporozzák s utóljára mégis megési a moly. Egy t. szónok M. hon példájára hivatkozván, több pontot idézett egy szóló előtt is ismételtes könyvből. Bátorodik szóló is figyelmeztetni azon m. urat egy közelebbi megjelent röpiratra, mellynek szerzője Magyarhon egyik jelesebb törvénytudósa, ki Magyarország föitélőszéke mellett huzamos időig szolgált s most egy itélőszéknek elnöke. Ezen jeles tekintély érintett munkájában tisztán kimondja, miszerint az ósiség azon czélnek, mellyre fel volt állítva, többé meg nem felel, tehát el kell azt törölni. Egyébíránt az örökvaltságot tárgyzó indítvány által az ósiség még eltörölve nincs. Hiszen, mint Kolozsm. megfejtette, az urbéres kezén levő birtok merőben különböző természetű más nemesi birtoktól. S kérdi szóló: vajjon urbéres kezén levő földet, ha csak a törvényben kijellett egyetlen eset elő nem fordul, kezére kerítheti e a földesur valaha vagy nem? Felhozták az örökvaltság ellen a székeley nemzet érdekét is. Miután, ugymond szóló, a székeley törvényhatóságok követei nagyobb része pártolja az örökvaltságot, méltóztassanak az illető t. szónok urak megengedni, de nagy szavaikat a székeley nemzet képzelt érdekében talán igen, de kívánatával egyezőleg mondottnak el nem ismerheti.

Ezekhez képest szónok a hunyadmegyei javaslatot nem pártolja, sőt a fogaraszvidéki indítványnál is tovább menne, s tisztán kimondaná Magyarhon példájára az örökvaltságot.

**LXI. Országos ülés jun. 18dikán** (Tárgy az örökvaltság.) Küküllöm. e. köv. Utasításához szorosán ragaszkodva olly törvény létrehozatalát kívánja, mellyel fogva az urbéres urbéri tartozásait szabad egyezkedés útján örökösen is megválthassa. A 12 évre nézve olly módosítással pártolja Hunyadmegyét, hogy 12 évig a honban lakott polgár, ha nem volt is azon idő alatt urbéres, élhessen e törvény javalmával.

Marosszék e. köv. Egy nagy nap viradt, ugymond, reánk a maiban, egy nagy nap, mert ettől függ a hazának felvirágzása, vagy eddigi lethargiás állapotjának további folytatása, pézsmázása; szóló véleménye szerint, ez sokkal fontosabb nap mint a kenyérmezei volt hajdanában, mikor Báthori István 30 ezer törököt vágatott le egy nap, nagyobb a Hunyadi János sz. imrei diés győzelmek napjánál, mert ok néhány ezer kalóz és idegen külső ellenséget vágattak le csak, de nekünk, a haza szivében élő s most szembeszálló balvéleményeknek több mint 100 ezerből álló seregét kell legyőznünk. Mielőtt elkezdené beszédét, rövid programját ebben teszi le: szólónak az örökvaltság mellett kell szavát emelni; mert a szabad székeley nemzet egyik törvényhatóságának követe, s így a szolgálai rendszer mellett szólnia illetlen volna. Illetlen, mert ósapáik egy ezred kereszttől mindig a szabadság mellett szózatoltak, azért hullatták véreket s életüket, s nyugvó csontjaikat a szent ereklyéket bántaná meg, ha a szolgaságot pártolná; az örök

kös megváltás mellett emeli tehát szavát, s állítása okait következőkben sorolja elő: **1)** Minden kornak külön istene van, s azért mondja a költő: Minden kornak van istene, nem zúgolódom ellene s kebelemben marasztom. A nemzetnek épen ugy megvan gyermeki, ifjui, férfui és öreg korszaka, mint az egyes embernek, s így a törvényeket azokhoz kell alkalmazni. Tisztelet szóló Verbóczit. Jó utmutató volt ő a nemzet gyermek korában, de az erős férfinak már más praeceptor kell, s a kor kívánatai már ma más törvényeket igényelnek. Hajdan, a nemzet ifju korában, egy szép eszme, egy bájos képzet, képes volt az egész nemzet nagy vállalatokra ragadni s anyagi érdekeit mellőzve, szellemiek után indult, s szabadságért, vallásért mindenét feláldozta. Illy láng hevítette fel hajdan a magyart is Ázsiában, midőn a pecsenégek legyőzték volt s mintsem szolgai szerepet öltsenek magukra, későbbek voltak örökre elhagyni óshazájokat, s Európában keresni új hazát; de a jelenben már illy szellemiek lenni nem tudunk s a jelen kor iránya merőben az anyagiság mezejére lépett át, mellynek fő elve: a productiv erőnek legnagyobb kifejtése, azaz, a földmívelési, gyári és kereskedelmi iparnak, szóval a nemzeti gazdaságnak lehető magaspontra emeltetése.

Nálunk a mező kietlen és kopár, mint egy nagy halott a földmives arcain aggodalom és gondok ülnek s rajtok a hűbéri viszonyok egyész systemája olvasható. Állásunk valóban hasonlít azon régi próféta álmában megjelent bálványhoz, mellynek feje aranyból, dereka vegyített ércből, lábái pedig cserépedényből voltak alkotva; alkalmazva omondát: az arany főt képviseli a kormány, az ércből alkotott derekat az aristokratia vegyítve a polgárokkal, a cseréplábakat a jobbágyság és urbéres; s valóban nem azon kell csudálkozni, hogy beteg testünk nem haladhat előre, hanem inkább azon: mikint maradhatott eddig is életben s nem holt el politikai halálnak halálával. **2)** Erdély aristokrátiája nagy részének igen silány képze volt mindig a szabadságról, s annak nagy része ma is így definiálja: szabadság az, hogy ingyen használjam zsiros szántóimat, kaszálóimat s ingyen szíjam mint madár Erdély egészséges legét, hogy más fizesse helyettem az országos adót, más hivatalnokaimat, sőt az országos teremben jogaimat őrző képviselőimet is, hogy más készítsen számomra utakat, hidakat, s végre, hogy más őtalmazza fiaival a hazát, s benne javaimat is, Isten! könyörülj rajtunk, mert a melly hon fiaink illy fogalmok van a szabadságról, azon haza a nepek sirjába fog szállani s elenyészik. A szabadságnak ezen elferdített képét a hazai csarnokokban, mint valami palladiumot tartják sokan, s külön czéhet, kasztot formálván, az urbéreseket mindez időig ugy nézték csak mint szolgákat s fenhangan kiáltva allegáltak: rusticus praeter mercedem laboris nihil habet. Ezen igazságtalan bánásmód Erdélynek egy millió 200 ezerből álló urbéreseit csak néma kétségbeesés állapotjára vitte, s minden jobb élethez való reményöket vesztve, tunyaságra, pálinkaivásra adták a gyengébb lelkűek magukat, kénytelenülvén szerencsétlen sorsuk felejtethése végett örökös mámorban tartani magukat, s így a magukról való semmit nem tudás állapotját tartani boldogságnak. Uraim! folytatja szóló, a haza csak ugy lehet boldog, ha fia is mind szeretik a hazát, ez pedig csak ugy eshetik meg, ha a haza is szereti őket, mert ha a haza javadalmából a polgár ugy kitagadtatik, mint egy zabgyermek az apai örökségből, szerencsétlenné tartja magát, zúgolódik, elégtelenné s utálja azon hazát, melly neki egy szerencsétlen életen kívül semmit nem adott, s érdekevelsoha öszhangzásba nem is fog jöni. Ugyan is a természet azon ösztönt öntötte az emberbe, hogy földi silány életén könnyíteni kívánjon, személyének s vagyonának bátorságot szerzen, s izzadságát érdemlett jutalom koszoruzza. Szóval ne bánják ugy a haza vele, mint a vadember szokott gyümölesfáival, ki levágja, hogy gyümölesait annál könnyebben leszedhesse. Mitevők legyünk hát? **3)** Adjunk jogokat nekik, örökvaltsági jogot urbéri földjeikre nézve, szabad egyezkedés útján s ezen elvnek kimondása, egy szép, erős, hazáját szerető polgári rendet fog kifejtetni s hazánk jövődjének alapkövét teszi le. Ne mondja senki, hogy ezzel az ósiség praeripiálva volna, hiszen az ós allodiumról legkisebb szó nincsen, az urbéri ósiség pedig már az elv megállítással elesett s essék is; és bizony szerencsések vagyunk, hogy a közállományt azzal kielégíthettük s minden hazánkat tartozó kötelesség alól kiválthatta magát az aristokratia, s még a mi több olly ton, hogy árárt is kezébe kaphassa. Minek létesítésében ha gátot formál, maga fogja megbánni az azokba fekvő tőkék elvesztésekor. Azt írják a rómaiakról, hogy Claudius császár alatt a meghódított népek épen ugy részesültek a római birodalom javaiból, mint maguk a hódító rómaiak, miből az lett, hogy a számtalan különböző nemzetből ószszealkotott római birodalom egy nemzetté forrott ószsze, s Rómát minden nép mint édes anyját ugy tekintette. Ez okozta azon jótékonyágot Rómára nézt, hogy a hódított tartományok is felvették a római nyelvet,

's velök összeolvadván, közös erővel emelték oly nagyra a közös hazát. Bizony ha ős apáink is ezen római példát tartották volna maguk előtt, meri szóló állítani, hogy ma más képe, ereje, méltósága lenne a magyar névnek. 4) Ezen örökös megváltásban magának a magyar aristokráciának is nagy haszna leszen, mert a) bátorságba helyeztetni ezen lépésével alodiumait a lehető viharok elől 's így nyugalmas kikötőbe vezetni be sajkáját, midőn urbéresével védképen kibékül. b) Az urbéresek seregét, az egy millió 200 ezer embert hálára kötelezi, 's a' nemzettel összeolvassza örökre, melly tény a' mostani aristokráciának örökös röpkény lenne a' jövendő előtt is, c) colonicaturából tőkére tehet szert 's azzal alodiumait is felvirágoztathatja, midőn most ur és szolga, szegénységben vergődünk; d) az okszerű gazdaságnak ez veti meg igazi alapját, 's az iparnak ez tárja fel eddig zárva volt keblét, e) az ipar, mint a' Bosco búbajos veszszeje, elővarázsolja a' gyárakat, f) a' gyárak a' pénzt. — Mindezek összege pedig egy boldog hazát fog teremteni: melly országa az istennek hogy mennél hamarabb eljőjön szívéből kívánhatja minden igaz hazafi. (Folyt.)

**TARSULATI ELET.**

**IPAREGYESÜLET.** Ismét egyike történt azon eseményeknek, melyeket, mint mondani szokás, üstöknél fogva ragadhatnak meg az alkalomlesők bizonyos keblökbeli sulyaik legördítésére, rágalomra, kárhözhatásra, szóval mindennemű gyanúsítgatásra. Illyesek ugyan minden legkisebb kinövészt is óriási göbnek tartanak, nagyító-lüvegen néznek keresztül 's akkép adják a' tárgyakat elő, mintha valaki napmykroscopium segédelmével az árboez nagyságúnak mutakozó angol varrótűn ökölnyi gumókat látna. Ordító oroszlanok az illyenek a' sz. írás szerint, keresvén kit nyeljenek el.

Az eset most a' munkás iparegyesületet érte. Nem ugyan közvetlenül magát az egyesületet, ámde a' balra magyarázás kedvencz gyermeke a' rágalomnak. Történjék ollyas, mi különben semmi vonatkozással sincs valamely dologra, mégis, ha ennek ártani akarunk, leggyöngédebbeknek látszó szálakkal köthetjük azt vele össze úgy, hogy sokszor még az avatottnak is nehéz a' szoros megkülönböztetés. Kimutatjuk, jóllehet erőtetett okoskodással, hogy mivel ez meg az történt, tehát ez meg az következik okvetlenül. —

Pedig most az egyszer egészen másképp áll a' dolog. Ki nem ismeri az iparegyesület hibátlan alapon nyugodt szerkezetét? ki nem ismeri inkább azt üdvös hatásai 's eredményiben? Alig hazafi, ki ezt nem tudja. És mégis találhatnak a' hazában olly szerencsétlenek, kik az iparegyesületnek vagy ellenségei, vagy nem viseltettek legalább rokonszenvvel iránta. Csak hogy nyilván nem mernek föllépni ellene, miután a' fejlődési pártfogás életét sugárai is ragyognak rá. És ez oka, hogy a' rágalom nyelve némileg le van bilincseztve, hogy egy magán-eseményből nem hallunk következtetéseket az egész intézetre. Ehez járul azon szerencse, hogy ama magán-esemény váratlanul lepte meg a' nagy közönséget, midőn is az intézet haladéktalanul birt érdekei megóvásául intézkedni.

W. I. vagyoni szomorú körülményei következtében az iparegyleti aligazgatóságrol 's a' „Hetilap“ szerkesztéséről lemondani kényszerült. E' tárgyú folyamodványa f. hó 5kén délutáni 3 órakor tartott rendkívüli választványi gyűlésben elnök-gróf előülte alatt olvastatt fel. Háromszorosan leverő érzet fogá el keblünket. Először nem örvendünk felebarátunk buktnán, még ha ennek sajkaképi alapoka valamely uralgó szenvedély is. Másodszor fájjaljuk a' veszteséget, melyet valamely ügy szenved, megfosztatván — habár nem egészen is — valamely buzgó, munkaképes tagja 's hívtől. Harmadszor aggodalmat ébreszt bennünk illetlen eset: vajjon az alaptalanul is gyanúsítani szeretők nem ragadják é meg fegyverül ezt is a' jó ügy ellen? Hasonló érzelmek valának, némi árnyéklatokkal, láthatók a' hétfői gyülekezeten.

Felolvastatván jegyző ur által a' kettős lemondás, miután az alapszabályok helyettesítést engednek, a' választványi tüstint aligazgató és szerkesztő-választáshoz fogott. Általános többséget határoztak a' jelenvolt tagok, azonban erre nem volt szükség, mert, jóllehet titkos szavazás használtatott, mégis valamennyien egyértelemmel Fényes Elek első magyar statisticusunk nevét írák fel papirszeletekre, miket midőn elnökgróf végig felbontogatott, örömteljes lelkesülés 's megelégteltég nyilatkozott mindnyájokon. —

Szerkesztő-választás kerülvén szönyegre, miután jegyző ur Fényes Elek biztosítással öszszekötött ajánkozását emlité, a' gyűlés szinte látható közörmömel addig is, mig a' helytartótanácsi jóváhagyás leérkezik, ajánkozót az egyesületi lap-szerkesztésére megbizandónak határozta; csak egy az egyleti pénztár szeplőtlenége mellett buzgó választottsági tag aggodalmi 's kételyei támasztanak némi

huzakodást, minek azonban a' közbeérkezett egyleti ügyész eldöntő nyilatkozatával csak hamar véget vete.

Az aligazgatás és lapszerkesztés — két elsőrendű közlönye az iparegyletnek — mostan tehát, miként a' t. közönség láthatja, biztos kezekben van. Fényes Eleket az egész haza ollyan férfinak ismeri, ki nemcsak közügy iránti buzgósága miatt magasan áll a' közvélemény előtt, hanem országos gazdaszat és statistika irodalmi mezején is hervadhatlan koszorut érdemelt magának, — kinek remélhető lelkes fáradozásai az egyesületnek sok szép sikert 's a' „Hetilap“nak egészen új, derengőbb életet vihatnak ki. Ezen ohajtással öszszelt el a' tegnapi választványi gyűlés. Legyen áldás reményei fölött! ☉

A' vakok pesti intézete pénztárába folyó 1847dik évi april, majus és junius hónapokban következő jótékony adakozások fizetettek: néhai. morodai Derra Ilona aszszony hagyománya 25 frt.; Seeler Ferdinánd ügyvéd 2 frt.; tiszt. Nagy György czeplédi plébánus hagyománya 4 frt.; ugyan a' czeplédi hívek gyűteménye 2 frt 13 kr.; néhai Rác Alajos pestmegyei orvos hagyománya 10 frt.; főtiszt. Fodor Mihály tiszteletbeli kanonok hagyománya 20 frt.; tisztel. Pottich József plébánus hagyománya 2 frt.; nemes Szokoly Erzsébet kisaszszony hagyománya 200 frt.; néhai Kelepecz Feruecz hagyománya 2 frt.; tekint. László György ur által 2 frt.; öszszesen 269 frt 13 kr. Pesten julius 6kán 1847. Szentkirályi Möricz elnök.

A' Josephinum nevű árva ház számára f. évi juniusban köv. adakozások történtek pengő pénzben: Gesselbauer József 5 frt; Rayner György 15; Asztalos Károly 10; Walla Pál 2; Walter János 2; Csicsmanczaj Pál 2; Grosplitz János 2; Knechtl Máttyás 2; T. Rumbach János 10; Haris Constantin 10; Tasner Antal 2; Ádám Elias 5; Ritter Adolf 5; Eckstein Adolf 10; Hofer József 2; Hermanek Máttyás hagyománya 1 pfrt. Az intézeti kápolnához: Ekker özvegy aszszonytól egy nagy feszület 's egy imádkozó-zsámoly. Melly adakozásokért a' biztosság részéről köszönetjelentetik. Aigner Ferencz m. k. pénztárnok által.

**KÜLFÖLD.**

**AMERIKA.** Perry commodore több partmelléki kisebb várost elfoglalt 's már Tabascót készülete megtámadni, hól 2 ezer főnyi mexicói sereg őréséskedék. — Santa Ana jelentést boesátott ki keleti munködéséről; tetteit dicséri csak benne, de a' jövőről keveset szól. — A' mexicói kormány rendszabályokrol gondoskodék a' fővárosban létező amerikai foglyok szabadon boesátattásuk iránt. A' fővárosmegeerősítéssel keveset látszanak a' polgárok gondolni. — Az ostrom hatásiból már lassan fölüdül. A' lakosok visszatértek, a' lelödözött házak fölepítették, az utcák kitisztítottak 's a' tengeri kikötők minden munkássága ismét fejlődni látszék. Montereyi levelek szerint Taylor tábornok jun 1jére San Luis felé készült nyomulni, hol nagy eldöntő ütközetnek néztek elibe. Legújabb tudósítások szerint Saltillóban az amerikaiak a' kormányzót 's a' város legtekintélyesb lakosát elfogták; minek oka még eddigelő nem tudatik.

Washingtoni hírek szerint a' római pápa diplomatai öszszekötötésbe szándékozik az éjszakamerikai kormány-nyal lépni, melly szándéka hihetőleg szives fogadtatásra találand, valamint alattvalói helyzete javítására czélzó törekvései az egyesült statusokban általján fogva legmelegebb 's öszszintébb rokonszenvvel fogadtattak.

**SPANYOLORSZÁG.** Madridból, jun. 17dikéről írják: Salamanca folyvást kir. rendeleteket boesát ki ollyatén tárgyak iránt, mikrol alkotványnerüleg csak a' törvényhozás határozhat; ugy cselekszik, mintha semmi cortes nem léteznék. Egyik legújabb végzeménye által minden, a' johanmita (máltai) rend, valamint a' santiagoi, calatravai, alcantara és montesai katonai rendekhez tartozó javak eladatását határozta el, és pedig 3 száztolias statuspapirosért. A' spanyol királyok már régóta állandó nagymestereikül nyilatkozatták magokat e' rendeknek 's alafáikat (prebenda) egyes lovagaiknak ajándékozták. A' spanyol infansok mindenkor tagjai voltak e' rendeknek 's ezek leggazdagabb alapítványai osztattak nekik. A' ki nem osztott részek nemzeti javakul tekintettek, de nem adattak el, 's ha eladásra került a' dolog, akkor ez résziint 4 és 5 pcentes statuspapirosért, résziint készpénzért történt, ugy kívánván ezt a' nemzeti javak eladatását illető törvény. Azonban Salamanca mivel sem gondol; czélja csak a' 3 száztolias papirosnak értéket szerezni 's ennek elérése végett mindenhez folyamodik. Érintett határozat rossz vért okozott a' közönségben, nem csupán a' rendszabályért magáért, hanem mivel félnek, hogy Salamanca hasonló módon más nemzeti javakat is el fog majdan adni. Ugy látszik, erőnek erejével akarja megfontolatlan tervét a' spanyol pénzügy-szabályozást illetőleg, daczára minden ellenmondásnak, létesíteni. Ez egyike a' legnagyobb alkotványseréseknék, mert a' pénz-

kelet-szabályozás világosan a' cortesnek van fentartva. Hasonló módon egy pénzügyhivatali szabályozás tétett nyilvánossá. A' miniszter ez által négy millió realt ígér meg-takarítani; de miután e' szabályozás következtében néhány száz tiszt elboesáttatik, kiknek azonban nyugpénzre van joguk, világos, hogy az ekkép czélzott megtakarítás ismét el fog nyeletni. Ehez járul igen tisztelt hivatalnokok leléptetése, kiket Salamanca eddigi híveivel pótolnak, olly emberekkel, kik Salamanca érdekében lapokat vezettek vagy azokba irtak. Ez természetesen nagy botrányt okoz a' közönségben 's még nagyobb gyűlölséget az illetőkben, kik a' miniszter szemtelensége miatt szenvedni kényszerülnek. Újjal mutatnak bizonyos emberre, ki egykor szerkesztője volt egy Salamanca által fizetett lapnak, 's ki most 80 ezer realnyi (egy real valamivel több 7 krnál) évi jövedelmű hivatalban ül. Ez mind csordultig tölti a' közbotrány pohárát. —

Nagy kíváncsiságot gerjesztett egy hoszszas értekezés, melly jun. 22kén don Francisco infans és az öszszes miniszterek közt történt, valamint egy más értekezés, melyet ugyanazon hercege Pacheco miniszterelnökkel tartott. Az „Espanol“ szerint bizonyos politikai természetű rejtelmek födöztek fel 's okot szolgáltatnak az infanstól felvilágosítást kívánni.

A' „Heraldo“ szerint Fenellosa cataloniai városban öszszesküvés födözött fel; az ott állomásozó katona-öszs-tályokat megégetni szándékoztak. —

Ó Castiliában is megjelentek a' carlisták 's a' Madridból Franciaországba vezető országutat nyugtalanítják. Ügyviselőjük hirdetik, hogy pénzt kaptak Londonból, 's még nagyobb öszszégeket várnak. Ezen carlista csapat emberei egyformán ruházkodnak, a' baszk boynához hasonló sipkát viselnek, aztán báránybőr-ködmönt és sújtásos nadrágot. Az öket üldözö sergek elől menekülendők a' los Pinares de Soria név alatt isméretes erdőségre vonultak, melly mintegy negyven órányi terjedelmű, szerfölött vadon vidék.

**ANGLIA.** Jun. 23kai alsóházi ülésben Spooner billje a' nőnemnek csábítás 's kerítés elleni ótalmaztatását illetőleg ment a' választványokon keresztül, de nem ellenmondás nélkül, miután több tag felhozá, mikép e' rendszabály kutató 's boszszantó természetű olly annyira, hogy vele még a' canterburyi angol egyházi érseket is lyánycsábító-nak gyanúsíthatni 's a' rendőrségi törvénysszék elé vonhatni. Mindazáltal Berkeley indítványi annak visszavettése tárgyában 81 szóval bukott meg 26 ellen 's a' bill csakugyan keresztül vitetett. Az előtti nap Grosvenor lord és Spooner a' belminiszternek, Grey Györgynek, 100 ezer angol nő által aláirt kérelmet nyújtott e' rendszabály mellett kézbesítésül a' királynőnek. A' kérelmezők esedeznek ó felségének közös nemöknél fogva is: pártolja, zennyire csak kir. hatalmában áll, legvédtelenebb részt alattvalójának, t. i. a' védtelen és szegény fiatal hölgyeket, kiknek ezrei most testestül lelkestül esnek a' kéjkórság siralmas áldozatiul. Mi magyarok sem állunk sokkal jobban e' tekintetben. Csak hogy nálunk tán még nagyobb ellenmondásra 's kifogásokra találma egy illetén törvényjavaslat. Ismerjük az éjjeli barangolókat a' pozsonyi kies sétányokon (tisztetet kegyelet a' jobbagnak!) 's ismerjük a' magyar nő-szem ellenállhatlan hatalmát.

Chinában az angolok ismét vizsgálódásba keveredtek a' benszülöttekkel 's tulnyomóságukat ismét fényesen bizonyították be, szerződésre kényszerítvén a' chinai hatóságokat, miszerint többi közt három év mulva az idegenek szabadon járhasanak a' mennyei birodalom belsejében. A' villongás körülményiről jövő számunkban.

Az admiralság parancsot adott ki „Victoria“ 's Albert“ kir. gőzös fölkészítetésére, mivel a' királynő jul. 1jén elutazni szándékozik, de hova? még nem tudatik.

Indiai legújabb tudósítások az ottani közállapotot következőleg festik: Szindben, honnan a' tudósítás maj. 16-kaig terjed, a' sergek egészsége általján véve nagyon örvendetes volt. Napier kormányzó (nem a' híres hadvezér) még Kurradsziban tartózkodott 's erélyes intézkedéseket tón a' tartomány minden részeiben elkövetett számos rablás tolvajlások 's erőszakoskodások elnyomatására. Egy vállalkozó amerikai kereskedő, a' forgalmat élénkítendő, Himalayáról fát akar az Indus folyón szállíttatni talpakon a' tengerre — 's onnan hajókon Bombaybe, hol a' hajóépítési fát nagyon keresik. — Pendszab általján fogva nyugalmas, 's Hardinge békés politikája legjobb eredményeknek örvend. Rawul Pindec határin a' britt katonaságnak némi békezavarrást kelle elfojtani. Nizamföldön ellenben sokkal rosszabb állnak a' dolgok, mint eddigelő hoszszas idők óta. Minthogy a' király öszszes sergei állítólag szoldmulasztás miatt felzendültek, ennek következtében maj. 3kai éjjel britt szárazföldi csapatok a' kitörendő nyugtalanságok megelőzésére küldettek. Mysore tartományban az angol biztosság vezetői ugyszólván az egész kormányzást, jóllehet a' föld szerződés erejénél fogva a' rajáknak (uralkodónak) viszszaadott.

Madrasban figyelmet gerjeszt a főtörvényszék egy határozata, mely által egy a keresztyénségre áttért 12 éves hindu leányt szüleinek visszaadni vonakodnak az angolok. Az indiai kormányzó és főhadparancsnok folyvást Simlában tartózkodik, hol az előbbinél számos hegyi törzsfőnök udvarol.

**FRANCIAORSZÁG.** A követkamra költségvetési tanácskozásai erősen közelednek végökhez. E mellett kemény harcok vezetettek a szinfalak mögött. A miniszterség egyébiránt határozottan győzelmeskedik. — Joinville herceg gyakorló hajócsapata jun. 18-án reggel vitorlázott Algirtól el. Állítólag Cagliari felé vette irányát.

Három hoszszas titkos ülés után a pairudvar végre határozatot hozott. A négy vádolt vád-állapotba helyezett és pedig pair és altábornok Despans Cubières, Parmentier ügyvéd's egykori főbeszedő Pellapra azon okból, hogy 1842-ben a közmunkák miniszterét ígéretek's ajánlások által megvesztegették a végett, hogy egy kősoáknát a felső saoeni megyében megtarthassanak: 2) pair és elnök Teste, akkori minisztere a közmunkáknak a megvesztegetésül ajánlott ígéretek's ajánlások elfogadása miatt. A megvesztegetés, mindegy akár szenvedő akár tevőleges, olyatén vétség, mely a büntető törvénykönyvben (177. és 179. cikk) becstelentő büntetéssel büntetendő. Azonkivül Cubières és Pellapra csalási vád alá helyeztetett, mennyiben hamis fogásokkal egy részét az ügyrokoni megvesztegetésekre szánt pénzeknek magok részire sajátították. Ezen vétséget a bünt. törvénykönyv (405. cikk) fegyhazi büntetéssel torolja. A pairudvar határozatában a kir. főügyész Delangle ítéletkérését szorú szóra elfogadá.

Algirban hire terjedt újra egy alkirályság közelgő alapításának, Aumale kir. hg számára. Egy hercegi hadsegéd állítólag már meg is hozá Algirba a kinevezetési rendelvényt. E szerint a hadügyi el fogna választatni a sajátképi helytartóságtól's a gyarmatkormányzás több polgári szint nyerne. Eleinte Aumale csak kormányzó címet viselend, mert a kamráknak előbb az alkirályi háztartásról kell tanácskoznok, mi a családja sorsáról gondoskodó ősz király kedvenc tervét még kevés időig elhalaszthatja. Az éjszakafrikai alkirályság általján véve Algirban népszerűbb mint Párizsban, hol nemcsak politikai, hanem gazdasági szempontok is küzdenek ellene.

Girardin Emil a „Presse“ lap híres szerkesztője vád alá kerülvén, mintha a pairkamrát egyik cikkében megvesztegetési váddal illetve megsértette volna, mintán az illető követkamrai bizottság annak a pairkamrai törvényszék elibe idéztetését szótöbbséggel megengedte, jun. 22-kén

tartott az utóbbi ülés e tárgyban. A kíváncsiak már 11 órakor délelőtt foglalák el a helyeket. Pontban egy órakor nyitott meg a gyűlés. A jegyzőkönyv-felolvasatás után megjegyzi az elnök, miképen Girardin ur bevezettetése előtt az ítélemben csupán részt vehető jelenlevő párttagok száma összevetendő. A miniszterpadon csak azon miniszterek ültek, kik egyszersmind tagai a pairkamrának. A pánevör-felolvasatás után az elnök Girardin urat bevezettetni rendelé. (Általános mozgalom.) Ez igen halványan's megindulva néhány szót mond igazolásul, hogy nyilvános szóláshoz szokva nincs. Az elnök megjegyzést tesz neki, mikép a kamra elibe hivatott felvilágosításadástul egy a „Presse“ hírlapban maj. 12-kén megjelent cikk felől. Girardin egy papírtekercset bont fel's beszédét leolvasta. Szerencsét kíván magának, hogy olyatén gyülekezeti előtt szólhat, mellynek keblében legszigorubb becsületérzésü hírkoszorús harcziak ülnek. Az eset, mely őt a kamra elibe vezeti, nem volt egészen előreláthatlan, sőt inkább előre kicsinált dolog: de ő megnyugtatta magát. Mindent, a mit tón, iratai, beszédei, cselekvényei politikai életének felelőse érte's mellette nyilatkoznak. Létezik egy alapelv, mellyet megdönthetlen tekintély — a híres Portalis állított fel, hogy ugyanis csak a szándék ad jellemet a tényeknek. Ismértes, hogy ő a párszékét folyvást tisztelben tartotta, minden szava, hírlapja minden cikke tanúságot tesz erről. Ő egy ténnyel hozott volt fel, melly e gyülekezeti mélyen megilleté. Ő arról oly kevéssé birt szoros tudomással, hogy a tény ugyszólván kiesuszant tollából, mint hevenyészett. Ezen állítás egyikére sem vonatkozott a megtörtént pairkinevezéseknek, többet nem szólhat e tárgyról. Bizik az igazságban. Az elnök kérdi Girardin urtól: vajjon kívánja e védelmét kiegészíteni? Ez tagadási jelt ad's mély meghajlás után elvonul. Az elnök: Most a kamrához tartozik megítélni, vajjon Girardin ur büntetendő e vagy nem? A kamrának két különböző pont fölött szükség tanácskoznok, először a büntetésre méltóság, aztán a meghatározandó büntetés fölött. Ekkor a szavazási szekrényt hozzák elő's a tagok voksolni kezdenek. Báró Dupin Károly: „de golyózással nem határozunk, golyókkal szavazni szoktunk.“ Kívánja, hogy a kamra titkos választványnyá alakuljon. (Morgás, élénk közbeugrás.) Az indítványt azonban őt tag védelmezi. Dupin b. leírja azt's az elnöknek áltál adja. Az elnök nagy zajközt olvasta fel az alkotványlevél 7ik cikkét, melly azt rendeli, hogy mind a két kamra ülésai nyilvánosan tartassanak's egy más cikket, mellynél fogvást őt tag indítványa elégséges mind a két kamrában, hogy azok titkos választványokká alakuljanak. Pontecoulant ur; ezen alkotványos rendeletek mindenestire fenállnának, ha foganatosításuk nem volna rossz szagu.

Járjanak úgy el mint a követkamrában, t. i. őt tag nyilatkozzék ez iránt szószéken. Ő sajnálattal fogadja a titkos választványt. (Morgás, zaj.) Dupin: nem engedheti meg, hogy azt mondják, a titkos választvány sajnálatra méltó. Ő kívánja azt. Ha valamely nagy testület bíraskodásra hivatik fel, azt kívánják, hogy ez nyilvánosan történjék. De vannak nyugtalankodási, ingerültségi pillanatok, mellyek rossz benyomást okoznak a bírakra. Így ítéltetett el XVI. Lajos. Cousin ur: báró Dupin urnak bizonyára legjobb szándékai vannak indítványánál. Midőn a titkos választványt kívánja, hangosan mellette nyilatkozik. Szándéka tehát kétségbevonhatatlan. De gondolja meg, miszerint most nem oly kritikus körülmények forognak fen (élénk tetszés), hogy itt épen semmi veszélyes dolog nem tárgyaltatik (nevetés —). A vád nyilvános volt, tehát illő és nemes, hogy az ítélet is nyilvánosan történjék. Pontois gróf: a követkamra eljárása olyatén esetekben ide nem alkalmazható. Dounant báró: a kérdést nyugottan és szorosan kell megfontolni's főleg ha büntetés-mondásról van szó, nyugalommal kell tanácskoznok. A titkos választvány nagyon szükséges. Korábbi esetekre hivatkozik véleménye gyámolításul. Egyszersmind kezeség fekszik benne a vádoltokra nézve. Molé gróf: Mihelyt őt egy titkos választványt kíván, meg kell lennie. A kamra őrizkedjék veszélyes előzvények felállításától. Pontecoulant ur kijelenti, mikép senkit sem akart megsérteni, midőn a titkos választványt nélkülözendőnek mondotta; fájjalja, hogy az indítvány viszsa nem vétetett. A kamra titkos választványt határoz. Ennek következtében a hallgatósági karzatok kiürítettek. Harmadfél óra volt; 4 órakor kinyitattak az ajtók a közönségnek's Girardin ur bevezetteték, midőn is elnökileg kijelenték neki, hogy további törvényes üldözéstől fölmentetik. Sok zaj semmiért.

**POROSZORSZÁG.** jun. 27-dikén ment Boroszlóban véghez nagy Fridrik emlékének lelepleztetése. A lovagszobrot, mely nagy Fridriket sajátos öltözetében tünteti elő, Boroszlóban öntették Kiss ismét tán magyar művész külföldön) által Berlinben készült minta után; jeles mű, mintegy 14 láb magasságu. A szobor egy 11 láb hoszszu, 5 l. széles's 14 l. magas, izletesen kidolgozott márvány talapon nyugszik. Az egész emlék magassága 28 láb's 9 hüvelyk. Az ünnepélyt megtisztelő többi közt maga a király is, ki leereszkedőleg társalgott számosabb jelenlötllal. Ezek közt yala néhány agg harezos is, kik még nagy Fridrik alatt szolgáltak; ezek egyike, Günther nevi, most 109 éves (sz. 1738.), kit Diepenbrock érsek, miután vele a legbarátságosabban társalgott, gazdagon megjutalmazta.

Dunavizállás: Budán, július 8án 13' 0" 0" az 0 fölött.

55ik szám.

## É R T E S Í T Ő.

1847.

### Gőzösök járása 1847. július 1-jétől kezdve:

**Pestről Győrbe** ) naponként indulási idő reggeli 5 óra.  
(Pozsonyba)

**Bécsbe** naponként; indulási idő a páratlan számú napokon t. i. július 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31-kén — reggeli 5 óra.  
Páros számú napokon pedig, mint július 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30-án, indulás órája: déli 12 óra.

„ **Zimonyba** mindennap, csütörtököt kivéve, és pedig: hétfőn és pénteken Tittelnek lemenet-és Eszéknek felmenet-utoni érintésével.

„ „ kedden és szombaton Eszéknek lemenet- és Tittelnek felmenet-utoni érintésével.

„ **Drenkovára** szerdán és szombaton.

**Az aldunai gőzösök indulási ideje reggeli 5 óra.**  
**Őszszekötvetési járáások Konstantinápoly- és Odeszszával:**  
Vasárnap, július 4-kén és 18-kán az oláhországi részen Konstantinápoly- és Odeszszával.  
Vasárnap, július 11-kén és 25-kén a török részen Konstantinápoly és Odeszszával.

**Nagyon** kéretik az uti-podgyásznak a reggel induló hajókra legfeljebb esti 8 óráig indulási nap előtt a hivatalban feladatása, a délben indulókra nézve pedig legfeljebb déli előtti 11 óráig, minthogy a déli 11 óra után észilletőleg reggel a hajók elindulásuk előtt hozatottak, csak a következő gőzössel szállíthatnak le, a hajókra egyes felhözás pedig épen azok indulása előtt nem engedtethek meg.  
Pesten, július 1-jén 1847.

**Gőzhajózási hivatal. 4—9**

**Haszonbérlet.** Buda várossal határos Nagy-Kovácsi helységben a királyi kissebb haszonvételek alkalmas vendégfogadó's mérszárszék épületekkel, mint szinte több száz holdra menő majorságfölddel a jövő 1848-dik évi január 1-ső napjától kezdve 3 vagy 6 egymásután következő évekre szabad kézből haszonbérbe fognak adatni. Bővebben értesülhetni iránta helyben a számtartói hivatalnál, Ócsán pedig Darányi Ignác gazdaság-igazgató ügyvédnél.

### † Geibel Károly

könyvarusnál Pesten (hajó utcában) 's minden könyvkereskedésben kapható: különféle betegségek

### Hasonszenvi (homoeopathicus) gyógyítása

Nem orvosok és kezdő h. orvosok használatára írta Argentí Döme orvostanár Hahnemann arczképével, 8rét. Pesten 1847. borítékba csinosan fűzve (243 lap) 2 ft. pengőb.

E tekintetben első hasonszenvi magyar munka, mellynek bevezetése a homoeopathiának teoriáját tárgyalja, gyakorlati része pedig különféle betegségek, néhány gyakoribban előforduló nő- és gyermek-betegség gyógyítását foglalja magában. Ajánlható kezdőknek azért is, mivel e munka által minden eddig irt hasonló német munkáknak azon igen érezhető hiánya pótolatik, hogy ebben nemesak a gyógyszerek, hanem ezeknek bevétel-módja, mennyisége és ideje is minden betegségnél különösen ki van jelölve. Ajánlható lelkészeknek's földesuraknak, kik hasonszenvi gyógyszereket tartván házuknál, orvos távollétében e könyv után mind magukon, mind pedig szenvedő embertársaikon több esetben segíthetnek, a nélkül, hogy a nagy költség terhét éreznék, a nélkül, hogy tévedés esetében tetemesen ártanak, mint sokszor az ugy nevezett házi orvosságok által, millyenek a hánytató, hashajtó'sth. eféle gyógyszerek.

2—3

### Hirdetvény.

A sávári kir. fő-sóigazgatóság részéről köröztetik: hogy a sávári kir. Sörház, és pálinkafőzés a hozzá tartozó jogokkal, alkal-

makkal, szerekkel edényekkel's kerttel együtt 1848-iki február-hó 1-től 1853-iki október utóháig, azaz öt esztendőre's 9 hónapra, folyó 1847. év július 13-án Sávárott tartandó közárverés utján kibéreltetni fog.

### Gabonaár váltógarasokban.

	Tisztább	Kétszeres	Rozs	Arpa	Zab	Kukorica
Pesten, július 6.	(pesti m.) 350-440	—	260	200	100-130	—250
Veszprém, „ 1.	(pozs. m) 260-300	210-230	220-230	170-180	75-80	220-230
„ 3.	—	250	180	100-120	85-90	120
„ 3.	240-280	190-220	210-220	160-180	80-84	190-210
„ 4.	267-326	150-160	225-235	170-180	70-88	185-208
Mosonyban, „ 2.	275-350	—	250	162	100	—85
N.Szombatban, „ 2.	270-315	—	230-250	205-208	82-88	—215
Pozsonyban, „ 2.	—	—	230-250	205-208	82-88	—215
Miskolczon, „ 1.	295-300	285-290	245-250	195-200	64	65-220-225